

Generella ägardirektiv

för Umeå kommuns hel- och majoritetsägda bolag

Dokumentnamn: Generella ägardirektiv för Umeå kommuns hel- och majoritetsägda bolag	
Dokumentansvarig: Umeå kommunföretag AB	Datum: 2021-11-29 §252
Fastställt av: Kommunfullmäktige	Reviderad: 2025-04-28, § 87

1. De generella ägardirektivens tillämplighet

Dessa generella ägardirektiv gäller för Umeå kommuns helägda och majoritetsägda kommunala bolag. Om ett bolag som omfattas av dessa generella ägardirektiv ingår i en koncern med helägda och/eller majoritetsägda dotterbolag åligger det moderbolaget att säkerställa att helägda och majoritetsägda dotterbolag blir bolagsrättsligt bundna av dessa generella ägardirektiv.

2. Definitioner

Med "Umeå kommuns helägda och majoritetsägda kommunala bolag" avses samtliga aktiebolag i vilka Umeå kommun direkt eller indirekt äger mer än 50 procent av aktierna.

Med "Bolaget" avses vart och ett av Umeå kommuns helägda och majoritetsägda kommunala bolag

Med "Riktlinjer för ägarstyrning i Umeå kommun" avses de av Umeå kommunfullmäktige senast antagna riktlinjerna för ägarstyrning i Umeå kommun.

Med "Riktlinjer för Umeå Kommunkoncernens finansiella verksamhet" avses de av Umeå kommunfullmäktige senast antagna riktlinjerna för Umeå kommunkoncerns finansiella verksamhet som antagits av kommunfullmäktige

Med "UKF" avses Umeå kommunföretag AB

3. Bolaget som en del av den kommunala organisationen

Bolaget ägs av Umeå kommun genom UKF. Bolaget är en del av kommunens verksamhet. Bolaget ska i sin verksamhet beakta detta. Bolagets verksamhet regleras, utöver av lag och av bolagsordningen, av direktiv utfärdade av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen, fastställda av bolagsstämma.

4. Kommunens direktivrätt

Bolagets styrelse och verkställande direktör har att följa utfärdade direktiv, såvida dessa inte strider mot bolagsordningen, mot tvingande bestämmelser i lag eller annan författning, exempelvis aktiebolagslagen och offentlighets- och sekretesslagen, eller strider mot Bolagets intresse.

Detta ägardirektiv är ett komplement till bolagsordningen.

5. Kommunens ledningsfunktion

Bolaget står enligt 6 kap. 1 § kommunallagen under uppsikt av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen utövar kommunens ledningsfunktion över Bolaget i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente. Ledningsfunktionen har i kommunen även förtydligats med Riktlinjer för ägarstyrning i Umeå kommun.

Kommunstyrelsen har rätt att ta del av Bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera Bolaget och dess verksamhet. Bolaget ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs i samråd med Bolagets styrelse.

Bolaget erinras om att kommunstyrelsen enligt 6 kap. 9 § kommunallagen har att fatta årliga beslut huruvida verksamheten varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

6. Sekretess

Föreligger på grund av lagstadgad sekretess hinder mot att överlämna viss uppgift till kommunen eller UKF får uppgiften uteslutas. Bolaget ska i så fall uppge att uppgifter uteslutits.

7. Bolagets verksamhet och inriktning

Föremålet för Bolagets verksamhet anges i bolagsordningen för Bolaget. Bolaget får ej bedriva verksamhet som inte är förenlig med bolagsordningen.

Bolaget får ej heller bedriva verksamhet som inte är förenlig med den kommunala kompetensen.

8. Övergripande mål och uppdrag

Bolaget ska stödja uppfyllandet av Umeå kommuns vision och övergripande mål. Umeå kommuns vision och övergripande mål för perioden 2022 – 2025 är följande:

Inriktningsmål 1:	Umeås tillväxt ska klaras med social, ekologisk, kulturell och ekonomisk hållbarhet med visionen om 200 000 medborgare år 2050.
Inriktningsmål 2:	Umeå ska växa hållbart utan några utsatta områden.
Inriktningsmål 3:	Umeå kommun ska skapa förutsättningar för kvinnor och män att ha samma makt att forma samhället såväl som sina egna liv.
Inriktningsmål 4:	Umeå ska vara klimatneutralt till 2040.

Bolaget ska stödja uppfyllandet av ovanstående inriktningsmål bland annat genom att verka för att beslut som tas är utifrån ett helhetsperspektiv, det vill säga ekonomiskt lönsamma, socialt inkluderande och klimatpositiva.

Bolagets verksamhet ska vidare bedrivas i enlighet med följande tilläggsuppdrag från kommunfullmäktige:

Tilläggsuppdrag 2021:8

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med kommunens nämnder och bolag undersöka risken för att skattemedel, som bekostar verksamheter inom välfärdssektorn, även med annan utförare än kommunen, används på ett felaktigt sätt och/eller i kriminellt syfte, till exempel för att finansiera organiserad brottslighet, samt att ta fram förslag på åtgärder för att förebygga och förhindra detta.

9. Samverkan

Bolaget ska tillsammans med övriga bolag och Umeå kommuns övriga verksamheter skapa nytta för Umeå kommun och dess invånare. Bolaget ska samverka med Umeå kommuns övriga verksamheter så långt det är möjligt och lämpligt för att uppnå ökad effektivitet samt god ekonomisk hushållning.

Bolaget ska följa den strategi för samordning som finns för de kommunala bolagen där de tre fokusområdena industriell symbios, smarta transporter och hållbara hem för alla är prioriterade.

Bolaget ska på förfrågan från kommunstyrelsen samverka med kommunstyrelsen och Umeå kommuns övriga verksamheter.

10. Beredskap och säkerhet

Bolaget ansvarar för den civila beredskapen i bolagets verksamheter. Detta innebär att Bolaget ansvarar för att det kontinuerligt genomförs analys, planering och förberedelser för att upprätthålla kontinuitet och tillgodose ändamålsenlig säkerhet och beredskap i de verksamheter Bolaget ansvarar för. Bolaget ansvarar för att förebygga, hantera och följa upp/utvärdera händelser som berör Bolagets verksamheter. Bolaget ansvarar för att upprätthålla en ändamålsenlig organisation i beredskaps- och säkerhetsfrågor. Bolaget ska vid behov delta i framtagande av kommunövergripande analyser, planering, förberedelser och utbildningar/övningar inom säkerhets- och beredskapsområdet.

11. Fullmäktiges ställningstagande

Bolaget ansvarar för att kommunfullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas. I Riktlinjer för ägarstyrning i Umeå kommun finns exempel på vad som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. UKF har mandat att bedöma om frågor är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Vid osäkerhet ska Bolaget därför låta UKF bedöma huruvida en viss fråga är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

Av bolagsordningen framgår att vissa beslut i Bolaget fattas av bolagsstämman. En fråga som faller utanför uppräknningen i bolagsordningen kan trots detta vara en sådan fråga som

kräver ställningstagande enligt denna punkt. Uppstår tveksamhet huruvida ställningstagande krävs, ska Bolaget samråda med UKF som avgör om frågan ska vidare till kommunstyrelsen.

12. Förvaltningsberättelsen

Bolagets styrelse ska årligen i förvaltningsberättelsen, utöver vad aktiebolagslagen stadgar, redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma.

Uttalandet ska vara så utformat att det kan läggas till grund för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt 6 kap. 1 och 9 §§ kommunallagen samt till lekmannarevisorers granskning.

13. Granskningsrapporten

Bolagets lekmannarevisorer ska årligen i sin granskningsrapport yttra sig om huruvida Bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordningen och i detta ägardirektiv, samt de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten.

Om lekmannarevisorerna inom ramen för sin granskning finner brister i de avseenden som anges i första stycket ska lekmannarevisorerna löpande kommunicera sina iakttagelser med kommunstyrelsen.

14. Information och ägardialog

UKF ska fortlöpande hållas informerad av Bolaget om dess verksamhet.

Bolaget ska initiera möten med UKF om omständigheterna så påkallar.

Bolaget ska till kommunstyrelsen redovisa Bolagets ställning och resultat per tertiäl. Bolaget ska därvid uppmärksamma kommunen på viktigare omständigheter och förändringar som kan inverka på Bolagets verksamhet.

Bolaget ska utan dröjsmål överlämna följande dokument alternativt en sammanställning av dessa dokument till UKF för vidareförmedling till kommunstyrelsen:

- Protokoll från bolagsstämma
- Budget
- Strategisk plan/affärsplan
- Delårsrapporter och årsredovisning
- Revisionsberättelse och granskningsrapporter från lekmannarevisorer
- Övriga handlingar av vikt för kommunstyrelsens bedömning

Bolagets styrelse, VD och andra nyckelpersoner i Bolaget ska delta vid möte med UKF minst en gång per år.

Bolaget ska en gång per år, på Bolagsdagen, redovisa sitt arbete inför kommunfullmäktige.

Bolaget ska en gång per år redovisa sitt arbete inför kommunstyrelsen.

Bolaget ska en gång per år redovisa sitt arbete inför UKF.

Ägardialogen ska utgå från dessa ägardirektiv och från det särskilda ägardirektivet för Bolaget. Bolaget ska därför redovisa hur verksamheten i Bolaget har planerats och genomförts utifrån ägardirektiven. Bolaget ska vid utgången av varje tertial rapportera uppnådd måluppfyllelse för de särskilda ägardirektiv som meddelats Bolaget.

15. Bolagsstyrningsrapport

Bolaget ska årligen avge en bolagsstyrningsrapport över det gångna verksamhetsåret. I bolagsstyrningsrapporten redogör Bolaget bland annat för hur Bolaget arbetat med ägardirektiv, uppdrag och andra uppsatta mål, vilka ärenden som styrelsen behandlat samt hur samarbete med verkställande direktören och revisorer har fungerat.

Bolagsstyrningsrapporten utgör, tillsammans med lekmannarevisorernas rapport, underlag för kommunstyrelsens bedömning om de kommunala bolagens ändamålsenlighet och funktion.

Bolagsstyrningsrapporten ska innehålla beskrivningar av:

- Bolagsstyrelsens arbete under året
- Bolagets efterlevnad av styrande direktiv
- Bolagets interna styrning och kontroll

16. Budget och strategisk plan

Bolaget ska årligen fastställa strategisk plan med strategiska mål för de närmaste tre räkenskapsåren och budget för nästkommande räkenskapsår. Fastställd plan och budget ska utan dröjsmål tillställas UKF.

17. Kommunal koncernredovisning och budget

Bolaget ska till UKF lämna de uppgifter som av UKF bedöms nödvändiga för upprättande av årsredovisning och delårsrapport.

Bolaget ska till UKF lämna de uppgifter som av UKF bedöms nödvändiga för upprättande av budget.

18. Allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos Bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. tryckfrihetsförordningen och offentlighets- och sekretesslagen.

19. Arkivreglemente

Umeå kommuns arkivreglemente ska tillämpas i Bolaget.

Arkivmyndighet är kommunstyrelsen i Umeå kommun.

20. Bolagsstämma och styrelsemöten

Bolaget ska årligen senast före utgången av juni månad hålla bolagsstämma.

Av bolagsordningen framgår hur kallelse till bolagsstämma ska ske.

Bolaget ska i förvaltningsberättelsen redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av det i bolagsordningen och dessa direktiv angivna syftet och ramarna med densamma. Utifrån detta ska Bolaget vid bolagsstämma och styrelsemöten utvärdera hur verksamheten i Bolaget bedrivs med utgångspunkt från dessa generella ägardirektiv och särskilda ägardirektiv för Bolaget.

Bolaget ska vid minst ett styrelsemöte per år bedöma relevans och aktualitet i såväl generella som särskilda ägardirektiv. Om Bolaget vid denna årliga översyn uppmärksammar att något direktiv blivit inaktuellt/irrelevant åligger det Bolaget att anmäla detta till UKF.

Bolaget ska på varje mandatperiods första bolagsstämma göra en bedömning av den senast antagna bolagsordningen. Om Bolaget då uppmärksammar att någon del av bolagsordningen inte längre är aktuell och/eller relevant åligger det Bolaget att anmäla detta till UKF.

21. Riktlinjer för ägarstyrning

Bolaget skall följa Riktlinjer för ägarstyrning i Umeå kommun.

22. Finanspolicy

Bolaget ingår i Umeå kommuns internbank och har att iaktta vad som stadgas i Riktlinjer för Umeå Kommunkoncernens finansiella verksamhet.

23. Riktlinjer från Umeå Kommunföretags styrelse

Bolaget har att följa de instruktioner och riktlinjer för verksamheten som UKF beslutar även om särskilda ägardirektiv inte anmäls vid bolagsstämma.

24. Utvärdering av styrelsearbetet

Bolagets styrelse skall årligen, förslagsvis vid årets sista sammanträde, utvärdera sitt eget och verkställande direktörens arbete under året. Utvärderingen skall sammanställas och tillsammans med lekmannarevisionens granskningsrapport tillställas UKF.

Verkställande direktören skall inte vara närvarande vid denna överläggning.

25. Instruktion för verkställande direktör

Bolagets styrelse ska i erforderlig omfattning meddela riktlinjer och anvisningar för verkställande direktörens handhavande av den löpande förvaltningen. Sådana riktlinjer och anvisningar ska utformas skriftligt i instruktion för verkställande direktören och ska utgå från den vid var tid gällande mall för VD-instruktion som UKF tillhandahåller. Bolagets styrelse ska tillse att instruktionen omprövas mot bakgrund av ändrade förhållanden och vunna erfarenheter.

I instruktionen ska anges de inom Bolaget förekommande ärenden, som med hänsyn till arten och omfattningen av Bolagets verksamhet är att hänföra till löpande förvaltning och således ska omfattas av verkställande direktörens beslutanderätt.

I instruktionen ska anges i vilken omfattning verkställande direktören till Bolagets styrelse ska anmäla beslut han eller hon fattat.

26. Arbetsordning för styrelsen

Bolagets styrelse ska i erforderlig omfattning utarbeta och anta arbetsordning för sitt arbete. Arbetsordning för styrelsen ska utgå från den vid var tid gällande mall för styrelsens arbetsordning som UKF tillhandahåller.

27. Samråd med moderbolaget

Bolagets styrelse skall samråda med UKF vid tillsättande av VD samt därutöver samråda i frågor som är av särskild vikt för verksamheten.